

KUML

ÅRBOG FOR JYSK ARKÆOLOGISK SELSKAB
1957

KUML

ÅRBOG FOR JYSK ARKÆOLOGISK SELSKAB

1957

With Summaries in English
Mit deutschen Zusammenfassungen

UNIVERSITETSFORLAGET I AARHUS

1958

Forside:

Restaurering af jættestue i Tustrup
Restoration of passage grave at Tustrup

Redaktion:

P. V. GLOB

Copyright 1958

by

Jysk Arkæologisk Selskab

Printed in Denmark

by

Aarhus Stiftsbogtrykkerie A/S

Clichéer:

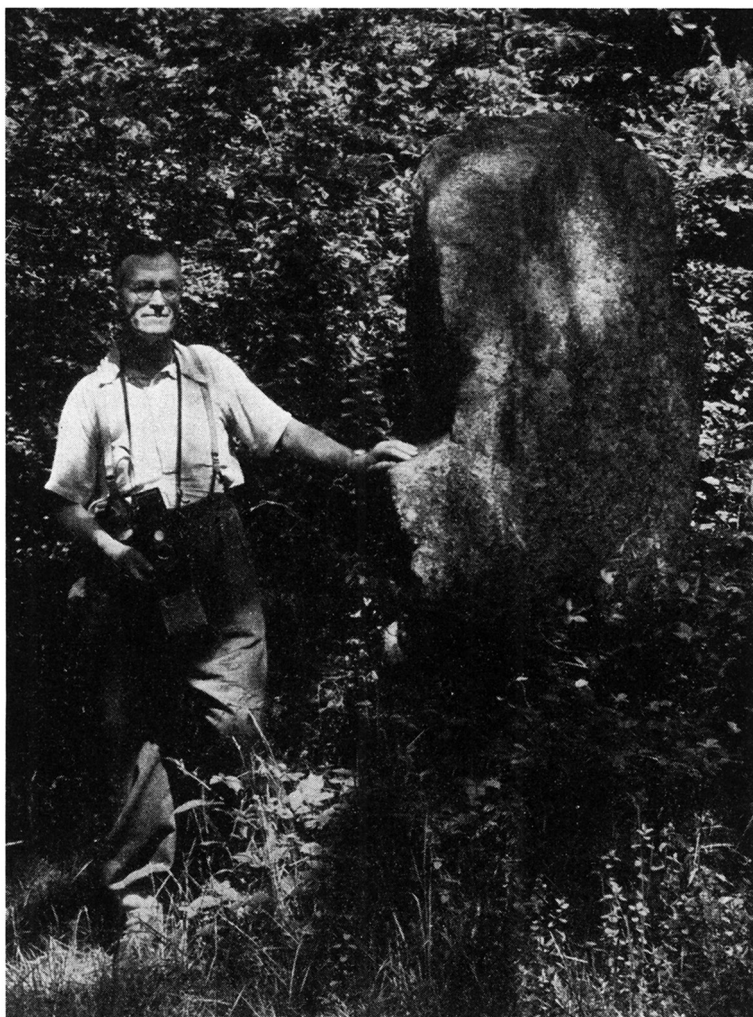
Hammerschmidt - Århus

INDHOLD

<i>Johannes Brøndsted</i> : Erik Westerby	7
<i>P. Kjærum</i> : Storstensgrave ved Tustrup	9
<i>Knud A. Larsen</i> : Stenalderhuse på Knardrup Galgebakke	24
<i>Bent Sylvest</i> : En sværdskele fra ældre bronzealder	44
<i>C. J. Becker</i> : Førromersk jernaldergrav fra Try skole i Vendsyssel	49
<i>Ad. Stender-Petersen</i> : Jordanes' beretning om Goternes udvandring	68
<i>Nils Lunn</i> : Træl – Tralle – Trælleborg	81
<i>Torkild Ramskou</i> : Stavgård og bautavi	86
<i>Johannes Nicolaisen</i> : Slaveri hos Tuaregerne i Sahara	91
<i>P. V. Glob</i> : Slangeofre i Bahraíns oldtidshovedstad	114
<i>T. G. Bibby</i> : Bahraíns oldtidshovedstad gennem 4000 år	128
<i>J. Læssøe</i> : En kileskrift fra Bahrain	164
<i>P. V. Glob</i> : Oldtidsfund i Qatar	167
Jysk Arkæologisk Selskab	179
<i>V. Gordon Childe</i> : Tilbageblik	180
<i>Ole Klindt-Jensen</i> : Seán P. Ó Ríordáin	188
<i>Stuart Piggott</i> : V. Gordon Childe og Seán Ó Ríordáin	190
<i>Wilhelm Holmqvist</i> : Nils Åberg	192

CONTENTS

<i>Johannes Brøndsted</i> : Erik Westerby	8
<i>P. Kjærum</i> : Megalithic tombs at Tustrup	22
<i>Knud A. Larsen</i> : Stone-Age houses on Knardrup Gallows Hill	41
<i>Bent Sylvest</i> : A scabbard from the Early Bronze Age	48
<i>C. J. Becker</i> : Ein vorrömisches Grab von Try, Amt Hjørring	64
<i>Ad. Stender-Petersen</i> : Jordanes' Bericht von der Auswanderung der Goten..	76
<i>Nils Lunn</i> : Træl – Tralle – Trælleborg	84
<i>Torkild Ramskou</i> : Stave-yard and sacred enclosure	89
<i>Johannes Nicolaisen</i> : Slavery among the Tuareg in the Sahara	107
<i>P. V. Glob</i> : Snake sacrifices in Bahrain's ancient capital	125
<i>T. G. Bibby</i> : The hundred-meter section	152
<i>J. Læssøe</i> : A cuneiform inscription from the island of Bahrain	165
<i>P. V. Glob</i> : Prehistoric discoveries in Qatar	175
Jysk Arkæologisk Selskab	179
<i>V. Gordon Childe</i> : Retrospect	180
<i>Ole Klindt-Jensen</i> : Seán P. Ó Ríordáin	188
<i>Stuart Piggott</i> : V. Gordon Childe and Seán P. Ó Ríordáin	190
<i>Wilhelm Holmqvist</i> : Nils Åberg	194

Professor Seán P. Ó Ríordáin i Gryet, Bornholm. 1951.

Seán P. Ó Ríordáin

Det var et tungt, men ikke uventet budskab, som den 11. april 1957 meldte, at irsk arkæologis store skikkelse, Seán P. Ó Ríordáin, var død. En uovervindelig sygdom havde standset denne fremragende forskers livsbane. Han havde store mål endnu.

Ud fra Seán Ó Ríordáins sikre og charmerende væsen ville man tro, at han havde nået sin position med lethed; men i virkeligheden var der ikke få vanskeligheder for ham at overvinde. Som ung arbejdede han om dagen i Cork's dokker, om aftenen studerede han, blev M.A. i 1930 og fik samme år et toårigt rejselegat der

forpligtigede til studier udenfor Irland. Han tog dolkstaven som sit emne, gennemgik nøgternt det store stof, som han grupperede og diskuterede indgående. Dette betydningsfulde komparative studie skaffede ham doktorgraden (publiceret i *Archaeologia* LXXXVI, 1937). Han blev ansat ved Nationalmuseet i Dublin; men allerede 1936 overtog han professoratet i arkæologi i Cork, og næste år var han virksom med sine første udgravninger. Det er karakteristisk, at han straks vandt sig en kreds af talentfulde hjælpere (deriblandt efterfølgeren i embedet i Cork), og at han med energi både gennemførte vigtige undersøgelser og publicerede dem hurtigt efter. Bl. a. blev nogle af de ejendommelige befæstede anlæg metodisk undersøgt, og under dette arbejde fandt han frem til sit første store arbejdsfelt, Lough Gur.

Der var gjort en række smukke løsfund ved bredden af Lough Gur, da man sænkede søens vandstand, men ellers var der kun ganske få synlige levn på den høje græsklædte ø i søen. Ikke uden grund udbrød professor Childe, da han kom herud: Et godt bronzealderlandskab!

Seán Ó Ríordáin var snart klar over mulighederne. Han sporede grave og hustomter, som var skjult under grønsværen. Ved at tænke sig til, hvor man havde valgt at bo, og ved at grave ned dér fandt han en lang række vigtige oldtidslevn. Særlig kendt er den neolithiske hustomt, som senere er søgt rekonstrueret i umiddelbar nærhed.

Lough Gur arbejdet fortsattes også da Ó Ríordáin 1943 fulgte Macalister som professor i Dublin. Men efter et tiår afløstes det af en ny opgave, Tara, de irske kongers hovedsæde. Indtil efteråret 1956, da sygdommen tvang ham derfra, var han energisk i gang med denne vigtige undersøgelse. Han gik forsigtigt frem, tog heller ikke de centrale områder straks, men begyndte med høje, som i øvrigt gav værdifulde fund (bl. a. af mediterrane fajanceperler) endnu ikke fra Tarakongernes tid.

Disse få ord vil vise Ó Ríordáin som en virksom mand, der gav arkæologien og irsk historie nye aspekter, men de bør ledsages med et vidnesbyrd om hans inciterende og charmerende personlighed. Nok var han realistisk, når det var nødvendigt, og han gav et nøgternt vue over irsk arkæologis stilling og fremtidsplaner i *The R. Society of Antiquaries of Ireland* 1955. Han gjorde op hvad der var præsteret, og han pegede på opgaver at løse. Men han var også i stand til at vække interesse for arkæologien og fik på den måde stor betydning for sit fag. I radio, offentlige foredrag og i fjernsynet gjorde han klogt og begejstret rede for udgravninger og kulturstof. Den lille bog *Antiquities of the Irish Countryside* er et veltalende vidnesbyrd herom (1. udg. 1942, den er udsendt i flere oplag).

Seán P. Ó Ríordáin var sine venners ven, en uforglemmelig fælle på ture og i samtale, idérig, en ægte irsk natur. Man mindes ham som han stod lænet til bauta-stenen – rank, med halvt skjult smil – fælles med stenen om lys og skygge, ligesom strejf fra medgang og modgang. I sit virke har han rejst sig en sten, der står lige så fast som dette oldtidsminde.

Ole Klindt-Jensen.